Асобны № каштуя усюды 40 кап.

Працоуны народ усіх краеу—злучайся!

ДЗЯННІЦА

ВЕСТКА БЕЛАРУСКАГО НАЦЫЯНАЛЬНАГО КАМІСАРЫЯТУ.

КОШТ ГАЗЭТЫ.		
	У РАСЕІ.	ЗА ГРАНІЦУ.
1 м.	1 р. 80 к.	3 р. — к.
2 м.	3 р. — к.	4 р. — к.
3 м.	4 р. 25 к.	6 р. — к.
4 м.	6 р. — к.	8 р. 70 к.
6 м.	8 р. 50 к.	12 р. — к.
9 м.	13 р. 50 к.	18 р. — к.
12 м.	17 р. — к.	20 р. — к.

Перамена адрысу 50 к.

Выпісваючым некульні экз.—робіцца скідка 20%.

Радакцыя і Адміністрацыя: Масква, Паварская, 52. Тел. 1-51-63.

№ 38.

Рукапісы, якія прысылаюцца у радакцыю ля друку, павінны быць напісаны разборна і на адным боку паперы.

Ня прынятыя рукапісы ля друку звяртаюцца аутарам назад, калі ля пірасылкі іх прыслана марка, як не-та зніштажаюцца. Радакцыя пакідая сабе правы папрауляць рукапісы.

Радакцыя адчыняна ад 11 да 4 г. У гэты часы прымая і радактар.

Масква, 1918 г. 19 Наября. Выходзіць ня меньш чатырох разоу у месяц. І-й год выданьня.

Канцылярыя Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту адчыняна што дня, апроч сьвят, ад 10 г. да 4 гадзіны дню.

АД ВЫДАВЕЦКАГО АТДЗЕЛУ БЕЛ. НАЦ. КАМІСАРЫЯТУ.

Выдавецкі Атдзел Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту у Маскве склікая на 30 наября гэтаго году параду выдавецкіх атдзелау і падатдзелау Белнакома. На параду запрашаюцца усе супрацоунікі „Дзянніцы“, „Чырвоны Шлях“, „Беларуская Крыніца“, „Белоруссія“, а так сама і радактары іх. Парада адбудзяцца у будыніня Бел. Нац. Камісарыяту (Масква, Паварская, 52.).

Ад Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту.

Беларускім Нацыянальным Камісарыятам адчыняны атдзелы Камісарыяту: у г. Вітабску (Суворауская, д. 48), у г. Смаленску (Б. Казанская, 14) і у Петраградзя (Тэатральная, 3). Па справам беларускім радзіцца усім зварочвацца па гэтым адрасом. Там жа прадаюцца беларускія кніжкі і газэта „Дзянніца“.

Б. Н. К.

Да ведама беларусау бежанцау.

Бежанскі атдзел Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту мая сваіх прадстаунікау (эмісарау) вось у якіх мейстох: у г. Воршы (Слободская ул., д. Лібстера), т. А. К. Дубіцкі, у г. Саратавя (гасцініца „Асторія“, кв. 78) т. А. Е. Сцепанюк, у Калузя (пленбеж), т. Васілевіч. Па усім справам, датычным бежанцау, прозьба на местох звертацца да гэтых людзей па упомняных адрысох.

Бежанскі атдзел Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту.

Масква, 19 наября.

Святкаваньня у Маскве гадавін Акцяберскай Равалюцыі адбылося „вялічава і стройна“. Самыя смелыя надзеі былі пярамажаны тымі скуткамі сьвята, якія дала чырвоная працоуная Масква. Праз два дні і дзьве ночы вуліцы кішэлі народам, бадзіора і святашня настроянным. Святашні настрой ня толькі выглядау на тварах мільенау народу, а і чууся у празрыстум васеньнюм паветры і у зыркум яснум сонцу. Па усім ясна было адметна, што Расейская Равалюцыя праз год свайго жыцьця заваявала да сябе спагаду і прыхільнасць працуючых массау.

Боляй таго, у маніхвэстацыі на другі дзень свят, бачылася вялікая таржаство яе. Нескайчанны цуг маніхвэстуючых па вуліцах Масквы і па Чырвонум пляцу рабочых, селян, служачых і чырвонае армії з нязлічанымі сцягамі і з нязмоучным пеяньнем равалюцыйных песянь, цьверды поступ іх стройных радоу казала усякаму аб тым, што пярад ім праходзіць ня проста народ, а сьвядомыя ваякі за равалюцыю, равалюцыйная армія, якой равалюцыя робіць агляд. Армія, так багата вырасшая за адзін год! Што гэта армія да таго магутна, што мусіць з ею палічыцца ня толькі расейская, а і сусьветная буржуазея!

І у першы чарод, бачучы гэту магутную армію працы, гэта войска чырвонае Распублікі, магла ясна ачуць сваю слабасць прад ею расейская буржуазея і усе варагі Савецкае улады. Бо калі і мелі яны да акцяберскаго сьвята якую-кольвяк надзею на адхільнасць працоунаго народу ад „бальшавіцкіх“ парадкау, калі і было у іх сумленьня на конта абароннай сілы ля равалюцыі, та сьвята іх разуцешыла у канец і дало угледзяць—што працоуны народ праз год жыцьця Сацыяльнае Равалюцыі зжіуся з ею ікрас, прыняу да свайго нутра яе і зможа пастаяць за яе ахову.

А за расейскаю, німа сумленьня, што і чужаземная буржуазея прызадумаяцца над тым, ці легка ей удасца саўладаць с чырвоным здапьням усясьветнаго паустаньня, на касцер якога падаюць іскры з Расеі.

Задумаюцца—але дарма ужо усякія думкі, дарма і рады ды способы будуямыя імі! Саўладаць з чырвонай Расеяй, маючай тую сілу і моц, якія паказала вялікая сьвята, ня ліогка, калі і сусім нельга.

Цвіордым, уверанным усе пабораваючым поступам нясецца каляска равалюцыі уперад ды уперад. Край за краям паглынаюцца чырвоным прамянем яе: спадаюць з пасадау пядауніія магутныя уладыкі, царыкрывасмокі, рушацца у шпэлах залатыя палацы іх і злятаюць абмытыя крывіою кароны ды выпадаюць з рук скіпятры.

Добры на пачатак, Мікалай Крывавы Расейскі павіоу за сабою у яму зніштажэньня цугам с перш Фердынанда Баўгаурскаго, потым Карла Аустрыяцкаго, а цяпераку ужо і свайго сябра, Крывавагo Вільгэльму Нямецкаго. З на 10 чысло гэтаго месяцу страпянууся гэрманскі працоуны народ, рабочыя і салдаты, і парвау ланцугі свайго прыгону. Сталіца Гэрманьні, Бэрлін, апалілася чырвоным промінам паустаньня і хутка стала абурваць стары крывавы прыгонны парадак, самауладства паганай буржуазеі і памешчыкау з Вільгэльмам уперадзя. А з Берліну, чынным, уверанным поступам раскаціуся равалюцыйны рух і па усіой Гэрманні, з пауночы на поудзянь. І сьвет ізноу служыць светкаю вялікіх жыцьцявых здарэньняу, працягу развіцьця Сацыяльнае Равалюцыі.

На мест карановaнаго кровасмока ужо сядзіць у Бярліня народная правіцяльства з сацыялістам Эбертам у старшынству і з незалежнымі сацыялістамі у далуца. А па многім гарадом закладаюцца рады работнічых і салдацкіх дапутатау, якія страчаюць цеплую спагаду і шчырую прыхільнасць у народа ды забіраюць сабе уладу. Прауда, яшчэ нельга казаць аб скончанным запанаваньні равалюцыі у Гэрманьні, бо яна яшчэ у разгару свайго вышэйшча, толькі ужо зусім ня можа быць і сумленьня, што яна выйдзя пабядзіцялям, і да Радавае Расеі прылучыцца Радавая Гэрманьня.

Крок за крокам, цьвердым поступам, рухая усясьветная аслабаджэньня працоунаго народу, паглынаючы адну старонку за другою, уцягаючы у вырай равалюцыі адзін народ за другім.

З ліогкае рукі Расейскаго працоуніка узяліся за міжнародную справу работнічаго люду баўгары, аустрыякі і гэрманцы, падаючы руку падсоб'я акружанай усясьветным грапауніцтвам Расейскай Сацыяльнай Распубліца. І німа сумленьня, што следам за імі крапуцца па гэтуй дарозя і дасюль яшчэ паслухняныя сваей буржуазеі народы Пранцыі, Англі і Амэрыкі. І сьвет ня мая гэткай сілы, якая б магла сустрымаць хадзьбу міжнароднаго паустаньня працоунаго народу, і дарэмны усе рады дзеля гетаго крывавай буржуазеі. Німа сілы, німа рады! Бо само жыцьціо вядзе яго за сабою!

Пэуна, гэта вядома усім варагом і далакопам свабоды, і нябось ня суцешыць іх гэрманская равалюцыя! Калі дагэтуль яшчэ яны бачылі у гэрманскум салдату послухнянаго рабака, ідучаго на забіуства расейскай равалюцыі, як усясьветнаго вогнішча, дык цяпераку ужо сіла яго пакірована супроць іх самых, вогнішча гэта распаляяцца і гэрманскім працауніком.

Трапячы усясьветная буржуазея, канец твой прыходзіць к табе!

Слава паустаушаму нямецкаму народу!

Слава Расейскай Равалюцыі!

МЯНЯЮЦЬ ШЭРСЬЦЬ.

Заслепляная усцішшам сваe гібялі і чуючы, што падыходзяць яе апошнія часы з пашырэньням равалюцыйнаго руху па усяму сьвету, расейская буржуазея хапляяцца за кожную саломінку, абы ня захлынуцца і назаусягды нятраціць свае валадарства. Пасля таго, як палітыкам Гэрманії удалося скарыстаць васпную слабасць Расеі дзеля захапляньня ускраінных земель, пасля таго, як былі «самаапрадзяляньнія», нават самыя пявялікія воблацці, дзе пачау устанауляцца пад аховаю нямецкаго лайтананта «парадак», у гэтыя воблацці стосам памчаліся тыя, каму нянавісна была сацыяльная равалюцыя. Чорнасотнікі, кадэты і контар-равалюцыянеры усякае ахварбоукі забілі сабою Рэваль, Рыгу, Кіеу, Адэсу, Новачаркаск і г. д., дзе яны знайшлі прывітнасць з боку нямецкіх гэнералау, якім гэтак сама трэба ж была бытцам мейсцовая грамада, якая пражэцца к хаурусу і аб'еднаньню з Гэрманіяй. Асабліва багаты такімі элемэнтамі поудзянь—Украіна, Крым і Доншчына. Нарыхтоуваліся сюды дзеля таго, што чулі там сабе падтрымапьня з боку іназемнае буржуазеі, бо гэтыя багатыя воблацці цягнуць кожнаго імпэрыяліста. Значыцца, там заусіоды будзя нейкая чужая сіла, якую можна будзя скарыстаць дзеля сваіх мэтау — задушэньня працоунае равалюцыі. Вось каля 9 месяцау гэтаю сілаю была пута нямецкаго юнкяра. Пад яе і клалі сваю галаву далакопы расейскае равалюцыі. І за іх паслухмянасць, ліспівасць іх жа шкадавалі, пасабляялі ім зніштваць равалюцыйныя пралятарыят і селянства Украіны. Здавалася, што больш верных хаурусінікау і разам с тым падданых нямецкаму Кайзару і шукаць ня трэба — ня знойдзяш с агніом. Нават „сам“ Мілюкоу, некалі надбухторнік змаганьня за праліва і прыхільнік вайны «да набеднаго канца» з Гэрманскаю калицыяй—і той нават размеркавау, што трэба трымацца хаурусу і аб'еднаньня з Гэрманіяй.

Але ці мала цудоунаго на сьвецця? Іосць жа такія хворыя на вочы, якія белая завуць чорным і наадварот. Іосць і здаровыя, але натта ядлыя людзі, якія сіодні с табою, а заутра зміраюцца с тваім ворагам, калі з ім можна што-небуць скарыстаць ад цябе. Вось наша буржуазея і хворая і ядлая зараз: яна ня разбіраяцца у хварбя і гатова далучыцца да кожнаго, хто карыстауней у той ці іншы час. Была Гэрманія мошнаю, здавалася, што ніякая сіла ня варухне Вільгэльма і Гіндэнбурга. Народ толькі крапууся, і сіла гэтая уздрыгнула і начала слабнуць, а з ею і тыя дзеі, якія яна выпаупяла: дзеі ваіоунічаства. Сіла імпэрыялізма выcклізнула з рук Людэндорфа, а потым і самога Вільгельмы і іх перaляцела да Вільсана, Клемансо і Ллойд-Джорджа. Гэтыя апошнія у сваіх мэтах так сама прагуцца „ратаваць“ Расею, і пасля заміраньня Баўгары і захапленьня Варны і Канстанцы, прымусілі Турцыю да заміраньня дзеля вольнаго праходу праз Дарданеллы у паудзіонную Расею... Бліжыцца іншая моцная сіла. І контар-равалюцыянеры, згуртованыя на Украіня у адзін позірк перавярнулі свой напрамак, зразу змянілі шэрсьціньня: хутка уцічалася між імі арыянтацыя у бок хаурусьнікау. Лэцяць уверх нагамі украінскі кабінэт міністрау, каля Новачаркаску складаяцца скарасьпелая і смсутворная правіцельства „усяе Расеі“, у Кіявя кадэты сзываюць свае зборышча і гатуюцца сустрэць, як мая быць, новых апякуноу і памоцнікау, у Яссах няспыхаўна ідуць парады расейскіх чорнасотнікау з хаурусьнічымі генерал[illegible] на конта задушэньня Расейскае [illegible] люцыі. З усяго гэтаго відаць [illegible] што на Украіня гатуяцца новая бар[illegible] за равалюцыю, быць мажа самая [illegible]

Але гэтая барацьба нямінуч[illegible]

...ца адоляньням равалюцыі. Надзея ...му—у тым руху, які ідзе па усяму ...ту за замірэньня і згоду народау, ... ня урадау. Калі ж часова хаурусьнікі ...хопяць наш поудзянь, то гэта толькі ...бліжыць равалюцыю у іх. Няхай па...іць на Гэрманію — угледзяць падма...ньня гэтаму. За эрманьняю поідуць ...гія.

М. Н.

Лопая.

Што панству багатых над беднымі ...ходзіць канец ня толькі у Расеі, а ...а усім сьвеця—гэтаму ня трэба сумля...ца. Кожны дзень нам прыносіць аб сім ...вядчэньня цэлымі знізкамі здарэньняу ...у бягучум жыцьці. Дух аслабаджэньня ...ацоунага народу усякімі спосабамі вядзе ...гу з самауладствам буржуазеі и ваяуні...тва, няшчадна разбіваючы той хунда...іт, на якам яно дагэтуль трымалася. ...большасьці мейстох выбухая усе га...эйшая ды гастрэйшая клясавая спрэчка, ...учая справы да равалюцыі, у некато...х жа, дзе поміж з эканамічным і па...ычным усціскам, бушуя усціск і на...янальны кіпіць рэзкая нацыянальная ...змаганьня, цягнучая за сабою і ...савыя спрэчкі і тую ж равалюцыю. ...глядным адбіткам страшэннай нацыя...ьнай змогі есцяка Аустра-Вэнгрыя. ...а гасударства збудована на нацыяналь...і прыгнячэньню: дзьве пануючыя на..., спраудняй, буржуазея і багатыя ...ны дзьвух нацыяу, у вайходзячых у ...ад Аустра-Вэнгэрскаго гасударства—гэ... немцы, аустрыякі і вэнгры, здауных ...оу заграблі пад сябе боляй дзісятку ...бейшых нацыяу чэхау, палякоу, ру...у, славакау і др. і узвялі над імі ...ю уладу, узбудованую на цяжкум ...гнячэньню і поунум бязпрау'ю. На ...цягу доугіх часау, усе пробы гэтых ...ыянальнасьцяу пазмагацца за свае пра..., давалі малыя скуткі, бо яны пра...зіліся рожнымі нацыямі у рожныя ...ы і працоуны народ іх ня так шчыра ...мау да сэрдца нацыянальная аслабад...ньня. Дзякуючы гэтаму, правіцяльству ...ка было душыць усякія паустаньня і ...бацьць просьбам асобных нацыянальна...у. Прауда, прыходзілася, акром гэтае ...ствосьці, іці і на хітрыкі ды выхілясы ...з тоя, што яно як-ніяк, а баялася ...зору дзеля хауруснаго выступу усіх ...гнечаных нацыянальнасьцяу супроціу ...го. Гэты хітрыкі былі такімі: праві...ьства разглядала, якая нацыя мац...шая па ліку, па асьвеця і нацыяналь... сьвядомасьці, той яна і рабіла ля отчэп...о тыя ці іншыя уступкі ды паслаб...ньня. Так было з чэхамі, палякамі і ...гімі, якія першымі дамагліся сваіх ...зрсытэтау і шырэйшых выбарчых ...воу. Але гэтым яно мала выгравала: ...учы уступ суседу, пакрыуджаная на...і упарцяй старалася дамагацца і сабе ...э ж самаго. І праз гэта весь час ...цьця Аустрыяцка-Вянгэрскае дзяржавы ...сціхау нацыянальны рух, вызываючы ...станьня прыгнечаных нацыянальна...у і ідучыя за імі крывавыя падавы ... правіцяльствам.

...акім чынам сяк-так абярагауся распад ...ударства і подскакам узростау капіта...і, ваяупічаства і панства іх над пра...ным народам многіх рожных нацыяу. ...ла надзея у буржуйнаго самауладнаго ...віцяльства задушыць усякую праяву ...кіх паустаньняу. Але, ушчатая ікрас ...вязікая вайна першую атзяку падара...а Аустра-Вэнгрыі: с самаго пачатку ...у старане хутка пачау расці і гастрэць ...ыянальны рух: сваяцкія сэрбам наро...як Гэрцогавінцы і Боснійцы ды дру... сталі адказвацца ваяваць з раднякамі, ...се народы прыгнечаных нацыяу на...л паварэжыліся супроціу зацелу свай...рыгнітацяля правіцяльства і няахвот...ішлі абараняць вялікадзяржауныя ін...эсы яго.

...ось мы і бачым, што згуртованыя з ...гнечаных нацыянальнасьцяу палкі цал... здаваліся у палон і гэтым страшэнна ...ілі аустра-вянгэрскую моц. У гэты ж ...і час, у старане хутка уздымалася ...ыянальная спрэчка, якая к сучаснуй ...і дайшла да таго, што паставіла бур...ная аустрыяцкая правіцяльства у ...ая палажэньня. Якія рады яно ня ...умоувала, каб прыдавіць нацыянальны ...х, нішто ня памагала: ен да таго узялу ..., што ім праніклися усе станы кожнай ...і, ад буржуазеі да салдат і рабочых, ... усіх бакоу узбурыліся на правіцяль... грозячы разарваць гасударства на ...ткі.

...аб збавіцца ад гэтага, тады цар Карл [illegible]

...доугі час здзяк, працоуны народ прыгня...чонных нацыяу і на гэты раз ня спадзяецца на шчырасьць цара Карла і вядзе далей барацьбу. Можна смела казаць, што гэта барацьба, умацоуваемая і клясавым адметкам, нясе с сабою поуны развал трымаушае на рабсцвя Аустрыйска-Вянгэрскае дзяржавы—на мейсца якое мая вырасьці некулькі другіх.

Мы павінны цешыцца гэтым, бо усякая аслабаджэньня прыяя свабодзя. Скінуушы перш панства нацыянальнасьцяу, увайходзячых у злуку Аустрыі, легка скіня с сябе і слабую сілу уласнае буржуазеі, калі толькі заучэсьня злучыцца на працоуных закладзінах і ня дасць сабе абмануцца зорачым на іх апеку другім вялікадзяржауным грашаунікам, як амэрыканскім, ці англіцкім; а так сама, калі ня ап'ецца нацыянальным пачуцьціом, як то відаць сярод прадстаунікау польскае, чэшскае і навэт нямецкае нацыі, і ня забудзя інтарэсау клясавых. Нацыянальная аслабаджэньня заусюды вядзе за сабою і аслабаджэньня палітычная ды аканамічная. Гэта закон жыцьцявога поступу.

Змітро Жылуновіч.

Да бядняка-беларуса.

Што ты думаяш, братка, гледзячы на тоя, што робіцца у тваем роднум краю?

Цяперь, напрыклад, там гаспадарацьнемцы... Як падабаюцца табе іхнія парадкі? Але яны рыхтуюцца ужо пакінуць твой край... На іх мейсца зьбіраюцца другія—твае старыя знаемыя: ласкавыя паны, добрыя бацюшкі і праборшчы, спраунікі, станавыя, ды урадпікі с панком старшыней. Яны зьбіраюцца наладаваць ля цябе даунейшыя парадкі—сабе па панаваньня і табе, бядняку, на горкую нядолю. Змаленства прывыкшы сядзець у цябе на карку, яны ня магуць жыць бяз тваёго мазуля і хочуць забязпечыць ля сябе такія парадкі, каб ты іх гадавау да самае сьмерці... Забраушы у свае лапы вялікія абшары найлепшае зямелькі, яны ня хочуць самі яе абрабляць, бо добра ведаюць, што ты, маючы вузянькі шнурочак, альбо і таго ня маючы,—мусіш іці да іх на акаленства у парабкі, альбо падзенна поузаць за дарма і гэтым паможаш ім каліту тужэй набіваць. А сам ты, прадаушы сваю працу і страціушы сілу і здароуя, ня меушы ні воднаго дзянька шчасьлівага у жыцьці, памрэш у нядолі і бядпаце... Можа яшчэ і дошчак ня хопіць табе на дамавіну... А глянь далей—колькі яшчэ сабралася дармаедау навакол цябе, апрыч пана-памешчыка, каб, як тоя зьвярье, паглытаць усе тоя, што ты прыдбау, працуючы ад раньня да смярканьня! Лічучы сябе начальствам, а цябе паставіушы ні у вашто, яны ні працуючы, ні гаруючы живуць сабе у шчасьці і багацьвя. Спытаць цябе—чаго ж ты маучыш? Чаму ня скажаш ім—„прэч!"—Я сам напрацавау і здабыу усе гэтая,—сам і скарыстаю!

Не, ты гэтаго ня зробіш. Бо тваю душу і сэрца яны наладзілі так, як дзеля іх карысна. З веку у век утлумачылі табе, што гэтак быць павінна, а ня іначай, і так нарыхтавалі твою сьвядомасьць, што часта і сам ты кажаш: „рана яшчэ даваць волю народу". А калі ты скажаш што на супраціу,—дык поп з ксяндзом нагоняць на цябе жаху пеклам, і ты маучыш і моучкі ліеш слезы, ды молісься, каб бог падаравау табе грахі... І выходзіць так, што ты, працоуник, павінян марнець з голаду, а паны, папы, ксяндзы, ды усялякія дармаеды павінны жыць у сытасьці і раскошы, ды цешыцца... Яшчэ ня так цяжка было-б глядзець, каб ты цярпеу ад таго, што яны на своем баку маюць вялікую моц, маюць сваіх уластных вартаунікоу гэткаго парадку. Тады... што ж зробіш,—мусіш цярпець... Але горна тоя, што ты сам, як мага, пасабляяш ім каваць на сябе ланцугі!..

Цяпер, на прыклад, як немцы зьбіраюцца пакінуць твой край, паны на іх мейсца спешаюцца згуртаваць свае войска, каб абараніць свае панства, свае багацьва і свой закон. З каго ж яны зьбяруць свае палкі? Можа, думаяш, з сваіх сыноу? Не, браця, твой сын туды пойдзя і будзя служыць табе і сабе катам. Та богам, та зморам яго завабяць паны і самі будуць спакойна спаць... А ты мурашкай працоунай будзяш цягаць ім усе патрэбная дзеля іхняго панаваньня. І каб пацешыць сябе, ты скажаш: „Я радзіуся мужыком, мой бацька, дзед і прадзяд жылі так,—пражыву і я..." А паном ад гэткай твяей думкі на сэрцы [illegible]

І гэную навуку ты прымаяш за шчырая слова божая, ня падумаушы, к чаму яно гнецца тут. Хай бы ж ты спытау яго: „бацюшка, чаму ж ты сам ня мучышся, каб мець па нсбя панаваньня, а лупіш з нас шкуру, каб на зямлі добра жыць?"

Цяпер ты сам падумай, бяз кніжкі з навукай божай,—ці можа быць бог лепшым да гэтых дармаедау, ці да горкае долі бядняка?

„Не, здаецца ня павінян",—скажаш ты. А у чым жа тут сакрэт?

Да у тым, каб мець дзеля сябе найлепшыя парадкі, папы і усе дармаеды тлумачаць навуку так, як карысьней дзеля сябе. Хрыстос калісь казау, што прыдуць у сьвет, замест Яго, вучыцялі іншыя і назавуць сябе паследувацялямі яго. Ня верця ім. Глядзеця з іхніх дзел на іх навуку.

Пакінь жа дарэмна цешыць сябе, гаротны мой брат. Скажы усім: „Годзі ужо цярпець, прышла пара скінуць з сябе апеку! Я ня пайду у панскія палкі, я ня хочу быць катам ля свайго брата!"

Будзь жа ужо і ты чалавекам, бядняк-беларус!

Беларус Яухім.

Москва, Кремль, ЛЕНИНУ.

Первая Конференция Ответственных работников Белорусского Комиссариата, задавшаяся целью создания среди трудового населения Белоруссии реальных сил для мировой социальной революции и диктатуры пролетариата, на первом заседании 2 Ноября избрала Вас, дорогой Владимир Ильич, как вождя всемирной революции, своим почетным председателем и просит принять.

Председатель **Лагун.**

Секретарь **Хренов.**

Москва, Кремль, кавалерийский корпус, СТАЛИНУ.

Первая Конференция Ответственных работников Белнакома на заседании 2-го Ноября избрала Вас почетным председателем, как истинного выразителя классового движения национальностей. Просит завтра, 3-го Ноября, в 12 часов, почтить своим присутствием.

Председатель **Лагун.**

Секретарь **Хренов.**

Як жа з Беларуссю?

З кожным часам сусьветныя здарэньня пашыраюцца і развіваюцца з пятрымным пэнтам. Кожны дзень нясе с сабою новыя і новыя мажлівасьці, аб якіх ня толькі ніхто яшчэ учора з нас ня спадзявауся, але і думаць ня думау. Гэтак, зусім нядауна нельга было і заікнуцца аб гэткум скорум і раптоунум расколу сярод сярадковых хаурусьнікау, Гэрманіі і яе сяброу. Тым часам Баугар'я кінула вайну, за ею хутка тоя зрабіла Турцыя Аустрыя і Гэрмапьня.

Пабора апошняе прывела да равалюцыі і сапханьня Вільгэльма.

Ня заутра, пазлязаутра мы можам прашнуцца і прачытаць у газэтах, што дбайныя імпярыялісты зрабілі згоду і маюцца усесціся за сталы плянаваць і кроіць Эуропу па свояму. Тая паслухмяпасьць, з'якою адносяцца покуль што працоуныя станы да сваіх правіцяльствау у Амэрыцца, Францыі, Англі[і] і інш гасударствау, нас вельмі могуць трывожыць за ліос у скор[ы] час сусьветнай равалюцыі і праз гэта [illegible] у праступнай гэтай працы [illegible]. Праявы яе наагул ня даюць [illegible] упасьці па тоя, што працоуны [illegible] вающіх гасударствау сам скончыць вайну, як тоя сталася у гэтым пр[ыпадку з] расейскім народам. І вось, праз гэта вытыркая на повярх перад намі, беларусамі камуністамі і усім беларускім працоуным народам, адно дужа вагкая, дужа значная і у той самы час вельмі казлытная пытаньня: што станяцца з Беларусьсю? Які ліос яе чакая? З'якою доляю ёй прыдзяцца спаткацца?

Весь час, са дню расейскай равалюцыі, беларуская пытаньня нядбайна прапушчалацца між пальцау: яму ня было удзеляна ні годным складам правіцяльства жаднае увагі. Нібы якая ліхая прымха гэтта прашкодзіць, нібы мара таму віною, што усе, хто б мог гэта і меу сілу, баяцца дакрануцца да яго і знарочыста, ці забыуна адварочваюцца і ад думкі той, што есцяка Беларусь, а знача, есцяка і беларуская пытаньня. Усе патугі звярнуць на гэта увагу каго належыць, разбіваюцца у дробкі, бы шкелка аб камянь. Ні пастановы з'ездау, ні патрабаваньня 10 тысячных мітынгау—нішто ня прабірая тоустаго слою поунае адцуранасьці ад столь значнай і важнай справы, як беларуская пытаньня. Наадварот, чым далей, тым боляй расце некая сумыслая варожасьць да яго у кіруючых колах.

Гэта ня нармальна, гэта навэт боляй ненармальнаго. Беларускім камуністам ня горай сваіх расейскіх таварышау вядома, [што] усякая нацыянальная справа ня м[ожа] [illegible] с клясовою барацьбою, калі [illegible] значнасьць апошняй. Цяпер[а] [illegible]. Але павінны і расейскія [таварышы], а так сама і уласьць рабоч[ых і] [сялян] [illegible] [р]аканацца тэю думкаю, што у [некаторых] [выпа]дках бяз яе нельга абыйсці [illegible], каб балюча ня закал[illegible], каб ня прынясьці ля яе [illegible]. [Та][я] справа стаіць у гэткуй палаж[эньні] [illegible] пытаньням. У той час, к[алі] [illegible] адмахваямся рукамі ад яго, [illegible] духу шавінізмы, калі [illegible] імям празваць гістарыч[illegible] [к]рай, калі ні годнаго слова [illegible] т. камісара іназемных спрау. [illegible] праекту устрою у т. камісара [illegible]. [illegible]

браньня ею яшчэ добраго куску прадауніцкая Рада Беларуская у хауруся з памешчыкамі і гандлярамі вядзе торг. Ня схаваць таго, што Украінская буржуазея вустамі Скарапацкаго обяцала споуніць прозьбы іх. Ня чакаючы гэтаго, Рада нішчыць лясы і сплауляя у Скарападчыну, гуртуя белагвардзейцау, упрошвая немцау ня выходзіць з Беларусі (і даставалі раней уверра ад іх, што яны ня выйдуць); мала таго, ня скрытна і тоя, што Рада з Украінаю начыная нюхацца на усякі прыпадак з хаурусьнікамі... Гэта цяперака. А упярадзя—большая. Дастаушая абецу на самаістную адбудову свае незалежнасьці ад хаурусьнікау, польская буржуазея працягая руку на «спакон-вяковыя свае мейсцы ад можа да можа, ад Віслы да Непры». Каб толькі якім—ко[л]ьвек прычэпам адарваць ад Радавае Расеі большы кусок, буржуазея хаурусьнікау і з хаурусуючая з ею нямецкая буржуазея паложаць сваю руку [на] подпісы польскіх патрабаваньняу, хутчэй таму, што беларускаго голасу з Радавае Распублікі ня чуваць ні званьня. [Т]раз гэткія парадкі дзесяці-мільёны [бел]арускі народ можа быць ахвярованым [дзел]я падмацаваньня буржуазеі і грамаунітва, на шкоду Расейскай Равалюцыі.

[Як]імі ж вачыма мы тады, дачакаушыся, гэтаго, паглядзімо у вочы горацешнаму беларускаму працауніку? Што ен з нашай часткаю віны, падняпадшы у прыгон, скажа нам? Пэуна—ня падзякуя.

Пэуна—ня смашна станя і нам тады, як равалюцанэрам і як сынам свайго народу. Пэуна—мы будам каяцца, але будзя позна і нязваротна. Дык чаго ж, калі гэта нам заучэсьня можна зрабіць, сядзець склаушы рукі? Усю магчымасьць трэба нам звярнуць на тоя, каб абараніць Беларусь, працоуную, шчыра дэмакратычную Беларусь, ад падзелу, ля яе самое і ля расейскае равалюцыі. Нашы таварышы, трымаючыя уладу, павінны кінуць сваю нядбаласьць да цэлаго народу і ясна паставіць пытаньня аб долі Беларусі. Беларусь муся быць аутаномнаю часткаю Фэдэрацкае Расейскае Распублікі і больш нічога. Ні буржуазея суседняй Польшчы, ні буржуазея Украіны, разнімаючы рукі на яе захоп, ні тыя паскуднікі імперыялісты Гэрманіі, Амэрыкі, Англі[і] і Францыі ды др. краін, маючыя распарадкауваяцца ею—хай ня забудуць гэтаго, пачууушы з вуст кіруючых уласцю станау гэтыя словы. Думаяцца, што як т. камісар Іназемных спрау, гэтак і т. камісар спрау нацыянальных ды і т. т. з Заходняе Камуны загавораць аб сім настаяшчай моваю. Чакаяцца гэтаго, покуль ня позна.

Беларус камуніст.

Маленкі фэльятон.

Патраціу ікрас.

Язэп зранку сабрауся іці на засяданьня управы і у весь час, да абеду вясціханна пляпавау і абдумоувау сэнс тых прамоу, якія збірауся сказаць пярад сябрамі управы.

Надоячы язэпу трапілася адбываць пасядзэньня у устаноунуй калегі; там яму прышлося шмат і горача спрачацца на конта многіх пытаньняу, выпхнутых на парашэньня, і між іншым, аб беларускум пытаньню. Як і заусюды, Язэп любіу спрачацца, пярэчыць кожнаму прамоуцу, выпіхаючы наперад свае разуменьня таго ці іншаго пытаньня; так і учора грызся ен да поту, да асцы траха з усімі сябрамі калег'і. І прауду трэба сказаць, многіх пярамог, і легка пярамог. Толькі адзін ці два (еп ужо прызабыу) раз'юшылі яго нашчэнт, калі дакрануліся беларускаго пытаньня... Язэп лічыу сябе беларусам „чуць чуць ня велікарусам" па яго славам, і кожнаму казау, што ен абстойвая інтарэсы свайго краю... дужа-дужа блізкаго Расеі. „Беларусь трэба прасвяціць! Беларусь трэба эканамічна паставіць, на „уровянь" з другімі краямі. Беларусь"... аутаном'і, аднак, баяуся Язэп і чутку хіліла на гэта яго думка, як ен хутчэй абрывау яе і варочауся ізноу да першаго: „Беларусь трэба"... Але боляй ніш аутаном'і, Язэп баяуся мовы беларускае. І калі лічба пунтау яго праграмы пярабудоукі яго краіны пярабіралася ім некулькі раз, ен заусюды стараўся выкінуць пытаньня аб мовя. „Эх, ды гэта ж ліха ведая што за мова: яе стыдаяцца усякі прасьвячоны чалавек... тым боляй сацыяліст... Гэта—збор з усіх слоу... гэта шляхоцкая брахня, гэта... хамскі лепят! І знаходзяцца яшчэ людзі, што абстойваюць яе, навэт газэты шпуць на ей, кніжкі! Тьфу! Дурні. Шавіністы, нацыяналісты яны, або і горай... Шкода, што горшай клянушкі ня прыдумаць ля іх! Не, інтарнацыяналіст ніяшто ня стапя [illegible] пісаць. А я, як-ніяк, усе-ткі маю квіто[к] камуністычны, я інтарнацыяналіст! Вос[ь] я ніколі і дбаць ня дбаю праз гэт[у] ярундоускую мову. Во! хоць бы англійская, францускае,—то та мовы... або—эксперанская!" Усе гэты думкі, некульк[і] разоу прамігнулі у яго галаве і пошл[і] учарашняго пасядзэньня, і Язэп кожны раз крывіу тварыну і прыкушвау губ[у], калі успамінау аб учарашніх нацыянал[істах] шавіністах, абстойваючых мову беларускую.

— Не,—сказау ен сабе, ідучы на засяданьня:—я нізашта ня згаджуся, ка[б] наш журнал друкавауся па бел[ар]ускую. На вошта тая дурасьць! гэта ужо адміраючая мова! Ня здарма ж ні годзін беларускі вучоны ня умея яе.

Узяць хоць бы Карскаго, Любаускаго, Жуковіча, Базарэвіча, Хржонстоускаго [і] цэлы цуг іншых. Па расейску, па ісціна расейску кожны з іх і мысліць і піша. А ці скажа хто, што гэта ня вучоныя ня разумнікі, ня... „Язэп хацеу выгаварыць слова" інтарнацыяналісты, ал[е] штосьці папярхнууся і спыніуся. „А [у] навуца такі яны і гэткія", напраўіу ен сам сябе і здавольна усміхнууся. „Але у навуца — яны інтарнацыянальны, б[о] навука — ня мая пацыянальных меж..." Дык вось, на гэтум я і буду мацавацца! На гэтум! Хай толькі які нацыяналіст заікнецца аб беларускуй мовя, дык я яго на пауслова саб'ю... Саб'ю і н[е] рады!.."

Няпрыкметна ля сябе Язэп падышоу на адрыс засяданьня, к багатому трохатажнаму дому. Рэзва, чуць ня подскакам завярнуу ен у двор, узышоу на ганак [і] націснуу у бялянькі пупок. Яму адчынілі дзьверы і зачынілі за ім.

— Ці ужо засяданьня управы ідзе?—запытау Язэп швайцара.

— Ужо, ужо, с паугадзіны,—адказау той.

Я[illegible]

дамчауся па трэйці атаж, падніманючыся арабінамі праз два уступы на трэйці адно абсацы мільгалі. Праз пяць хвіль ен ужо адчыняу чырвоныя, на палову ашкляныя дзьверы, вядучыя у салю засяданьняу. Дзьверы ні скрыпнулі—так ціха хадзілі на рэхвах; вось чаму ен і ня спарушыу засяданьня: усе, як і да яго, сядзелі спакойна на крэслах, узіраючыся на прамоуцу, які стаяу на катадры і горача ды старэнна веу прамову; прауда, гэта ня напраткодзіла яму прыкмеціць прыход Язэпа.

Язэп, тым часам, прысеу і, слухаючы прамоуцу, прапускау галавою тэзысы сваіх думак і адначасна азірау пляшывыя сівыя голавы слухачоу, седзячых нібы санатары у старым Рымя.

„Наш журнал муся быць бяз жаднае палітыкі! Ні у права, ні у ліва—проста і толькі... Або вось шчэ... Другія кажуць, пускаць у ем стацьці на беларуску—і гэта ня вытрымоувая крытыкі: у беларусау німа свае мовы, а тоя, на чом яны брэшуць, то ім ня зразумела. Наш журнал павінян друкавацца парасейску... Усем цяперака столькі патрэбы! Беларусь-край ня спазнаны... яго трэ пазнаць добра, а тады ужо... пачууся вопляск слухачоу. Заляпау у далоні і Язэп „Прауду кажа ен! Галава! Усе-ткі прахвэсар, ня падшываняц які! Да дзіва, што яго гэта кніжка так усім падабаяцца! Кожная яго слова—адкрыцьця, сыстэма“.

Хутка прамоуца кончыу казаць і сталі галасаваць: на якой мовя выдаваць журнал. Усе і Язэп разам падынялі руку за расейскую. „Наш журнал будзя навуковы, а беларуская мова дзеля гэтаго ня гадна“, падмацавау ен свае галасаваньня.

— І прауда,—падхапіу другі.

— Выдумалі ліха ведая што: беларускую мову!—сказау стары паністы упраучы, у акулярах на ілбу.

— Забава людзям патрэбна! — дадау ня меннй заможны яго сусед.

— Вось я і камуніст, — выскачыу спераду некі даугэрны хлапчук,—а нізашта ня вазьму і у рукі журналу, калі ен будзя хоць с адным беларускім словам.

— Не, прозвішча трэба на беларуску. усе-ткі мы...

— Я прашу слова,— перабіу Язэп.

— Калі ласка,—пазволіу старшы.

— Памойму,—запрапанавау Язэп: трэба нам пісаць ні то па беларуску, ні то... не,—папрaвіуся ен:—я хацеу сказаць: нам трэба пісаць беларускаю моваю, добра схожаю з рускаю... з шчыра-расейскаю, бо мы... расейскай арыентацыі!

Апошняя слова ен прыцісну і ухмыльнууся ад здавольства.

— Беларуская мова—гэта са шляхоцкае кухні узята,—выгукнуу ізноу даугэрны хлопяц.

— Гэта мова Рады, незалежнікау, пацыяналістау-шавіністау,—задрабезіу яшчэ хтось з гуртка.

— Ну, дык на якой? запытау старшы.

— На расейскуй!!? — выкрычала з дзесяць галасоу.

— На расейскуй мовя, а прозвіска а беларуску!

— Наш край населян чатырмя народамі, дык і трэба на чатырох мовах: расейскуй, польскуй, украінскуй і... на беларускай.

— Я прапаную выдаваць журнал ля беларусау або на татарскуй, або на жыдоускуй мовах!—уткнуу хтосці.

Усе весяла загукалі і заляскалі у далоні. „О-о-о! Та-ак-так, так“.

— Запішэця гэта, пісар,—звярнууся старшы да пісара: цяпер аб аутапом'і, паны!—дадау ен.

Васа.

Восянь.

Апусцеу мой садік і аглух—
Агалелыя дрэуцы стаяць,
На зямлі, між дзярэуцау, як пух,
Пажауцелыя лісця ляжаць.
Дзе ня дзе вытыркая с пад іх,
Ёмка ралкі зляжыушы на крэст,
Пазіраючі нудна па усіх,
Голацелы - калючы агрэст,
Ды у вуглу ад двару натайком,
Прытуліушыся ціха, адзін,
Шэпча тайну с суседнім калом
Падагнуушыся дубчык маліп...
Вось праносіцца ветрау павей—
І садочак маркотна пяе
Праз утратак салодкіх надзей,
Праз раздольля вясною свае:
Як ен цвіу зялянеу малады
Ды жыцьцем буйна б'ючым кіпеу,
Вотлаліок ад жальбы і журбы
Няпрыветлівых думак ня меу.
А цяпер, у час маркотнай пары,
Пад халодным васенным дажджом
Толькі з ветрам адным гавары,
Успамінаючы з'ім аб былом...
Прауда, зрэдку у голы садок
Прылятэя сінічка адна,
И праскакаушы дзярэуцы у радок,
Пакідая садочек яна.
Тады зноу свае скрыдлы вакруг
Расцілая нудлівы спакой,
И пажауцелая лісця, бы пух,
Разгартая прыгожы пакрой.

Цішка Гартны.

Беларуская вячарынка.

8-га лістапада у Маскве, у Клюбя III Інтарнацыяналу (Малая Бронная вул.. № 2) адбылася беларуская вячарынка. заложаная Беларускім Нацыянальным Камісарыятам у чэсьць сьвята гадаушчыны Акцябарскае равалюцыі. На вячарынку прышло дужа шмат беларусау і вялікая саля Клюба была поуна народу.

Вячарынка пачалася прамовою на конта сьвята Камісара Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту І. В. Лагува; пошля яго ваенная музыка споуніла гымн «Інтэрнацыянал». Затым супрацоунік Бел. Нац. Камісарыяту Д. Ф. Жылуновіч у сваей прамовя дау яркі абрыс значнасьці гадаушчыны Акцябарскае равалюцыі, яе сьвяткаваньня у Маскве і навагул у Савецкуй Расеі, зьвяртаючыся да усіх шчырых беларусау з поклічам прылажыць усе сілы і старэньня к таму, каб цяраз год ужо можна было працоунаму беларускаму народу справіць гэтая сьвята і на сваей бацькаушчыня—змардавануй і зьнішчануй Беларусі. Пошля гэтаго музыка ізноу споуніла „Інтэрнацыянал“.

Затым хор беларускіх песьняроу прапеяу беларускі народны гымн „Ня загасня сонца у цебя“ (мялодзя Н. А. Янчука), беларускую Марсэльянку і «Ах ты дуй». Пошля хору два артысты-музыканты споунілі на скрыпцы і віалянчэлі, пад утараваньня хвартап'яны, някулькі штукарных нумароу.

Другоя атдзяленьня вячарынкі пачалося выступленьням вядомаго беларускаго паэта Цішкі Гартнаго, прачытаушаго свае вершы: «Далакопы равалюцыі» и «Папоускія гадкі».

За ім выступілі з дэклямацай беларускіх вершау: Бурбіс, Фалькі, Янка Лапяць і Мятло. А потым салісты, пад утараваньня хвартап'яны споунілі някулькі беларускіх народных песьняу («Зяленая дубровачка», «Бяда», «Доля» і інш.). Супрацоунік Бел. Нац. К-ту Клюшнікау сказау прамову аб тым, як працоуны народ Расеі дабіуся свабоды і уласьці і як цяперака злыя варагі гэтае работніча-селянскае уласьці старакцца зьнішчыць яе. Затым Бурбіс прадэклямавау беларускі верш „Край мой радзімы“.

Вячарынка закончылася другім выступленьням беларускаго хору, які прапеяу: „Чаму ж мне ня пець“, „Чалавек жонку б'е“ і інш беларускія народныя песьні, а на рэшця—беларускі гымн.

Публіка была надта здаволяна вячарынкаю, моцна апладавала як аратарам, так хору, дэкляматарам і салістам і выклікала бадай што кажнаго на „біс“. Асобна адлічыуся хор песьняроу, якім кіравау М. Мачыхін.

За пекпую пастанову усяе вячарынк трэба падзякуваць супрацоуніку Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту А. А. Грышевічу, на катораго была узложана уся праца па арганізацыі вячарынкі і ен, бадай што адзін, ня боляй як за адзін тыдзянь, патрапіу і хор злучыць, і салістау падабраць, і, нават, усю тэхнічную працу выпауніць.

На вагул трэба сказаць, што вячарынка удалася добра і дзеля тых беларусау, якія зышліся на яе, яна мая ня малую значнасьць у сэнсу духоунаго самапачуцця і разьвіцця сьвядомасьці, асобна сярод працоуных беларускіх масау. У цяперашні асобна трывожны і нябясьпечны дзеля нашаго краю час, падобныя вячарынкі маюць вялікую значнасьць. Сьвядомым і шчырым камуністам-беларусам трэба зьвярнуць увагу на гэтая і старацца уносіць асьвету у цемныя беларусскія масы, паднімаць у іх ідэйная самапачуцьця і рух, робячы як можна часьцей вячарынкі, спектаклі, мітынгі, лекцы і інш карысныя рэчі.

Зм. Чэрнушевіч.

Аб усім па троху.

З БЕЛАРУСІ.

Новые ссуды.

Как Буславская гимназия, так и Минский Белорусский учительский институт получит денежную помощь от Германских властей по четырехмесячной смете в размере 60.000 марок. (Б. Вед.)

Белорусские кадеты.

Приостановившая было свою деятельность к.-д. партия в Минске начинает проявлять признаки жизни. Представители партии—белоруссы вошли, в количестве двух человек, в состав обновленной Белорусской Рады; вошли В. И. Самойло и В. Н. Андреев. (Б. Вед.)

Назначение Е. Ф. Карскаго.

Профессор Е. Ф. Карский назначен начальником округа народнаго просвещения в Минске. При начальнике округа учреждается коллегия, в состав которой, кроме профессора входят В. И. Ивановский и Б. Тарашкевич. (Б. Вед.)

Белорусские дружины.

В Киеве в октябре месяце состоялось общее собрание белорусской военной организации, на котором рассматривался вопрос об организации боевых дружин против большевиков. Большинство присутствовавших высказывало ту мысль, что настало время, когда, благодаря последним политическим событиям, необходимо создать такие организации, которые встали-бы на защиту мирного населения от большевиков.

Присутствовавший на собрании беженец из Витебска сообщил, что крестьяне неокупированных местностей Витебской и Смоленской губ. уже несколько раз поднимали восстание против большевиков, но, благодаря отсутствию правильной организации и командного состава, были разбиты. Необходимы ячейки, около которых сгруппировались бы все недовольные и успех будет обезпечен, тем более, что в данное время большевики, через свои новые органы,—организации беднoты, начали поголовное разорение деревни, называя кулаком всякого, имеющего хоть какое либо хозяйство.

После довольно полного освещения вопроса, собрание пришло к единогласному решению о необходимости организации боевых отрядов. Избрана особая комиссия, которой поручено, войдя в сношение и возбудив ходатайство перед надлежащими властями, немедленно приступить к практическому осуществлению намеченнаго плана. В состав комиссии вошли: член б. государственной думы, несколько военных с известным боевым прошлым, а также общественных деятелей.

Комиссия должна приступить к работам сегодня. (Б. Вед.)

Вопрос о признании Белоруссии.

26 октября депутация белоруссов в Киеве, в составе г. Луцкевича, генеральнего консула Базаревича и сенатора Савича, посетила министерство иностранных дел, где имела продолжительную беседу с исп. об. министра иностранных дел, А. А. Палтовым по поводу признания Украиной самостоятельности Белоруссии.

Депутация указала на то, что в настоящее время фактически между Украиной и Белоруссией установились строго государственные отношения, выразившиеся в обмене консульскими учреждениями, в установлении правильного товарообмена и т. д.

Депутация заявила, что по полученным ею сведениям, имеется основание полагать, что в самом ближайшем времени удастся получить признание Белоруссии и со стороны Германии. Для этой цели в Берлин выехали представители рады белорусской народной республики И. И. Луцкевич, Роман Скирмунт, І. Лесик, которые должны вступить в переговоры с германским правительством по поводу признания Белоруссии и принятия мер к невыводу из Белоруссии германских войск, так как брестский договор, в связи с последними международными событиями, потерял фактически свое значение.

А. А. Палтов обещал белорусской делегации оказать возможное содействие и заявил, что вопрос о признании Белоруссии он внесет на обсуждение ближайшего заседания совета министров. («К. М.»)

Новая чрезвычайная делегация Рады Белорусской Народной Республики.

В заседании Рады Белорусской Народной Республики 20 октября 1918 года избраны новые чрезвычайные делегации для поездки:

1) в Берлин: члены Рады Р. Скирмунт (Минск.) Пред.: І. Лесик (с.-д.), Г. Розембаум (сионист) не член Рады) и К. Савич (крайний правый);

2) в Варшаву: Члены Рады—І. Воронко (с.-ф.), Г. Петрусевич (с.-д., поляк), В. Андреев (к.-д.), Г. Крупский (христианск. демократ.);

3) в Вильну: Члены Рады Г. Бурнашев (кр. правый), І. Мамонько (с.-р.), И. Станкевич (не член Рады, напин.—дем.);

4) в Киеве подтверждена старая делегация, которая послана туда еще Народным Секретариатом. (Б. Вед.)

Декларация Союза Земледельцев в заседании Белорусской Рады 17 октября

Союз землевладельцев в лице своих представителей приветствует реформированную Белорусскую Раду, как единственный орган, который может при существующем положении вещей быть правильным выразителем общественнаго мнения всего коренного населения Белорусского края, и видить в ней высшее учреждение, способные вывести Белорус-

Первое публичное засѣданіе Бѣлорусскаго Вольно-Экономическаго Общества въ Петроградѣ.

(Продолженіе)

Докладъ т. Н. Н. Овсянаго.

Вопросъ о профессіональномъ образованіи очень широкій и имѣетъ различныя толкованія. Необходимо признать, какъ положительное, слѣдующее основаніе: профессіональное образованіе должно вестись параллельно съ задачами, нуждами и характеромъ того или иного края и находиться въ строгой зависимости отъ экономическаго состоянія его. Если мы обратимся къ тому положенію, въ какомъ находилось профессіональное образованіе въ Бѣлоруссіи до сихъ поръ, то мы увидимъ, что профессіональныхъ учебныхъ заведеній тамъ мало, техническихъ ничтожное количество; средства, какими располагали эти учебныя заведенія, незначительны. Такое положеніе должно измѣниться во что бы то ни стало.

Приступая къ переконструированію профессіональнаго образованія, мы невольно натолкнемся на вопросъ общаго характера: „Чѣмъ должно быть профессіональное образованіе“? Отвѣты могутъ быть различны, въ зависимости отъ мѣстнаго взгляда. Относительно работника - профессіонала у васъ спросятъ или скажутъ: въ Германіи—что онъ сдѣлалъ, во Франціи—какую школу кончилъ и какіе экзамены выдержалъ, въ Англіи—что онъ за человѣкъ. Такимъ образомъ, Германія опытъ ставитъ выше всего, въ Англіи, по почину Джена Пэри, требуютъ знанія соотвѣтствующей литературы, навыка и умѣнья вести счета, т. е. нѣчто среднее между германской и французской школой. Въ Германіи для поступленія въ профессіональную школу требуется опредѣленный практическій стажъ, во Франціи же сначала дается теоретическая подготовка, съ которой уже приступаютъ къ практической работѣ. Какой же системы придерживаться въ Россіи, какія открывать школы? Это зависитъ все цѣло отъ экономики. Прежде чѣмъ перейти къ вопросу о желательныхъ школахъ для Бѣлоруссіи, остановимся на дефектахъ существующихъ. Существующія, напримѣръ, ремесленныя школы, не даютъ ни практической, ни теоретической подготовки. Дальше, у насъ совершенно отсутствуютъ курсы для рабочихъ. Вслѣдствіе этого производительность труда у насъ очень низкая. Въ то время, какъ на мануфактурахъ Владимірской губ. 10 рабочихъ обслуживаютъ 8 станковъ, въ Англіи 10 рабочими обслуживается 28 станковъ. Такая разница получается отъ того, что въ Англіи существуетъ особый законъ, по которому каждый рабочій долженъ имѣть теоретическую подготовку.

Для Бѣлоруссіи въ первую очередь необходимы сельско-хозяйственныя, механическія, металлургическія и дорожно-строительныя школы. Что касается дорожно-строительныхъ школъ, то у насъ такая существовала только въ Гомелѣ подъ названіемъ технической. Эта школа, конечно не можетъ обслужить весь край. Еще въ прошлые годы предполагалось пересѣчь Бѣлоруссію нѣсколькими магистралями, какъ напр.: Орша—Ворожба, Орша—Митава, Смоленскъ—Барановичи и т. д. Рано или поздно эти магистрали будутъ строиться. Шоссейныя дороги незначительны по своему протяженію—всего 2000 верстъ на территорію до 300 тыс. кв. верстъ. Проселочныя дороги малы и страшно неудобны. Поэтому техническимъ школамъ нужно придать характеръ дорожно-строительныхъ. Мѣстонахожденіе этихъ школъ—центры при пересѣченіи магистралей, какъ напр. Витебскъ и Смоленскъ.

Сельско-хозяйственное образованіе въ Россіи вообще ненормально. Такъ, въ 1915 году на внѣшкольное образованіе по сельскому хозяйству было отпущено только 2 мил. рублей; изъ нихъ 43% изъ мѣстныхъ средствъ. По урожайности Россія занимаетъ 9 мѣсто въ ряду государствъ. При правильной постановкѣ земледѣлія Россія вмѣсто 500 милліоновъ пудовъ хлѣба смогла бы вывозить за границу 6—7 милліардовъ пудовъ. Сельско-хозяйственныхъ учебныхъ заведеній въ Россіи только 370. Бюджеты ихъ ничтожны. Въ нашемъ краю только одно такое училище—это Горецкое. Но штатьего мизерны. Даже на учебныя пособія училище получало только 5000 руб. Надо надѣяться, что то враждебное и въ лучшемъ случаѣ малосочувственное отношеніе, какое существовало раньше у правительства къ сельско-хозяйственному улучшенію, теперь отошло въ область преданій, и передъ нами—широкое поле строительства. Сельско - хозяйственныя школы имѣютъ хорощій образецъ въ лицѣ Тамбовскаго и Донского училищъ, изъ которыхъ каждое хорошо оборудовано и стоило около 800.000 руб.

Промышленныя училища надлежитъ открывать въ зависимости отъ мѣстнаго производства. За послѣдніе годы посравненію съ 90 годами у насъ въ Бѣлоруссіи писчебумажная промышленность въ производствѣ повысилась на 100%, деревообдѣлочная—на 287%, металлическая—на 200%, химическая—на 250% и пищевыхъ продуктовъ—на 50%. Эти цифры показываютъ, какая отрасль промышленности наиболѣе требуетъ вниманія къ себѣ. Кромѣ того въ Бѣлоруссіи, особенно въ Минской губ., масса неудобныхъ земелч—до 20% всей площади ея. Поэтому здѣсь необходимы гидро-техническія школы, которыя дали бы контингентъ техниковъ для уничтоженія и культурнаго использованія пустошей. Минская губ. богата также лѣсами, гдѣ ихъ до 40% всей площади губерніи. Лѣса расхищаются, политика въ лѣсномъ хозяйствѣ невозможная. Поэтому необходимы деревообдѣлочныя и столярныя школы, которыя научили бы населеніе продуктивно использовать лѣсныя богатства края. Вмѣстѣ съ тѣмъ необходимо удѣлить вниманіе и технологіи волокнистыхъ веществъ, которыми Бѣлоруссія богата, а для этого надлежитъ создать курсы по этому предмету.

Большую будущность имѣетъ торфяная промышленность, въ виду недостатка у насъ каменнаго угля. Залежи торфа на Бѣлоруссіи достигаетъ до 16 милліоновъ десятинъ, что дастъ пластъ торфа до 4 милліардовъ куб. саженъ, Принимая во вниманіе, что 75 пудовъ высушеннаго торфа замѣняютъ по тепловой энергіи 2 пуда каменнаго угля, мы имѣемъ колоссальный запасъ топлива, и это въ то время, когда въ Россіи ежегодно для надобностей однихъ только желѣзныхъ дорогъ идетъ 1,5 милліоновъ куб. саж. дровъ. Вслѣдствіе этого и необходимы курсы по осушкѣ болотъ и добыванію торфа. Единственнымъ серьезнымъ препятствіемъ къ этому служитъ недостатокъ и дороговизна необходимыхъ инструментовъ, особенно въ настоящее время.

Для управленія и руководства всѣмъ профес. образованіемъ въ составѣ нашей краевой власти непременно долженъ быть Отдѣлъ Профессіональнаго Образованія. Этотъ Отдѣлъ, вѣроятно, въ первую очередь откроетъ спеціальные курсы, какъ для учащихся, такъ и для желающаго взрослаго населенія.

При организаціи этихъ курсовъ необходимо будетъ избавиться отъ той рутины и уродливости, какая существовала до сихъ поръ. Надлежитъ проводить строгую детализацію изучаемаго предмета, чтобы выходили дѣйствительно знающіе дѣло люди. Кромѣ того, слѣдуетъ давать слушателямъ курсовъ познанія въ области экономики и политики, такъ какъ нельзя даже и допустить мысли о томъ, чтобы общеніе съ сосѣдними было прекращено. Столь же необходимы свѣдѣнія въ области профессіональнаго и рабочаго законодательства, гигіены труда и т. п.

Логикой событій мы принуждены къ выполненію поставленныхъ выше задачъ. Если же почему-либо мы не сумѣемъ осуществить ихъ, то зачахнемъ окончательно. Учреждаемое Бѣлорусское Вольно-Экономическое Общество и поставитъ своею ближайшею задачей теоретическую разработку вопросовъ профессіональнаго образованія въ краѣ и немедленно должно приступить къ практическому ихъ выполненію.

И. П.

(Продолженіе слѣдуетъ).

сию из состояния политической анархии и экономической разрухи.

Как организация экономическая, Союз Земледельцев предоставляет право своим представителям принадлежать к любой политической группе, преследующей принципы твердой государственной власти гражданской свободы населения, неделимости территории, процветания Белоруссии и ея самостоятельного культурного развития. По всем вопросам экономического характера Союз Земледельцев, стоя на страже права собственности, считает необходимым итти по пути обеспечения трудящегося малоземельного населения землею на справедливых началах и при условии усиления сельскохозяйственной культуры.

Представители Союза Землевладельцев в Белорусской раде состоят *Л. М Бурначев, І. И. Свенцицкий и Л. І. Унеховский.*

Следам за немцамі.

З Магілёва павядамляюць, што разам з немцамі горад пакінула бадай што уся буржуазея, забраушы з сабою усе сваё дабро, матэрыю і скураны тавар. Асталося многа парожных кватэрау.

Прозьба аб помачы.

З прыпадку рэвалюцыі у Гэрмані, у Магілеве быу зроблян мітынг. На вялізорный маніхвастацыі працоунікау і чырвона-армейцау з прамовою выступау нямецкі матрос, які прасіу падтрымаць паустаньня нямецкаго працунаго народу. Парашано паслаць радасную вестку нямецкаму войску на хронт.

Партыя лівых асэрау разлазіцца па швам.

Віцябская губ., г. Себяж.

Ад партыі лівых с. р. адышоу акціуны працоунік гэтае партыі П. С. Станкевіч. Свой адход ен даказвая тым, што Камітэт партыі Л. С. Р. за апошні час адышоу ад палітычнае працы па умацненьню заваявау Акцябарскае равалюцыі і за гэтым партыя Л. С. Р. раскідалася і ня стала больш быць заступніцаю «інтарэсау біднейшаго селянства.

Налог на буржуазею.

Смаленская губ., г. Духаушчына.

Спауніцяльны Камітэт Духаушчынскае Рады Працоуных, Салдацкіх і Селянскіх Дапутатау зацьвярдзіу спіс надзвычайнаго паразоднаго налогу на буржуазею, усяго на 35.150 руб.

Налог на селянскую буржуазею.

Віцябская губ.

Гэтымі часамі Камісарыят грашавых спрасау апрацавау і праводзіць у жыцьце аднаразовы налог на вясковую буржуазею. Гэты налог праводіцца у жыцьце пры помачы камітэтау бядныты і з'яуляцца прауцівою заслугаю падатковаго пад'атдзелу.

Там, гдзе пабылі грабежнікі.

Віцябская губ., Лепяльскі павет.

Сучасная акупаца моцна пашкодзіла вясковуй гаспадарцы Лепяльскаго павету. Заграблена усе чыста.

Скаціна і хлеб праданы. Памешчык. выехалі з немцамі, а пошля іхнягo выізду двары начaлі грабіць селяне, пакуль не прыехалі туды агітатары, якія і палажылі канец злачынству.

Быу склікан валасны сход, на які прышло боляй як дзве тысячы селян. На сходзя выбрана часовая уласць з трох чалавек пад названьням Ваенны Штаб.

Лішні хлеб.

З Бельскаго, У'язямскаго, Гжацкаго, Дарагабужскаго, Духаушчынскаго і Расла-ульскаго павету Смаленскае губ. павядамляюць, што за кастрычнік месяц у гэтых паветах забрапа лішняго хлеба: жыта каля 8 тысяч пудоу, пшаніцы 20 пудоу, ачменю 395 пудоу; ауса каля 17 тысяч пудоу, картопяль 1800 пудоу, грэчкі 85 пудоу, ільнянаго сем'я 353 пуды і канаплі 48 пудоу.

Камітэты бядныты.

У Бельскум, У'язямскум, Духаушчынскум, Краснінскум і Парэчцкум паветах Смаленскае губ. камітэты бядноты згуртованы у ва усіх валасьцiох.

Аб згуртаваньні Камітэтау у другіх паветах—німа яшчэ вестак ад някаторых валасьцех.

Жыдоускі пагром у Вільні.

Варшауская газэта „Момэнт" павядамляя, што у Вільні быу жыдоускі пагром. Забіта 6 чалавек жыхароу і каля сотні паранена.

[illegible] выехала у Бярлін жыдоуская делегацыя дамагацца каб прынялі меры супраць паутарэньня пагрому.

У г. Парэч'і есьцяк, апрыч таго, і Гарацкі Камітэт бядныты.

Аб Магілеускуй губэрні маюцца няпоуныя весткі.

Польска-нямецкія белагвардзейцы.

З Магілева павядамляюць, што у районя Рогачова польскія белагвардзейцы, падтрыманыя немецкімі, пярайшли цяраз граніцу і захапілі 3 вескі. Дзеля ліквідацы высланы чырвона-армейскія часткі і бранявікі.

З Магілева павядамляюць, што у сустау паяздоу на вучастку Магілеу—Орша уключаны пасажырныя вагоны.

З-ЗАГРАНІЦЫ.

Усім радам, усім, усім.

Сеньні у ночы прышлі весткі з Гярмані аб пабедзя равалюцы у Гярмані. Спачатку Кізь павядаміу па радзіо-талятрахву, што уласць тамака у руках Рады працоунікау і матросау, патым Бярлін павядаміу аб такіх справах:

„Вітаньня свабоды і міру усім. Бярлін і ваколіцы у руках Рады працоунічых і салдацкіх дапутатау. Адольф Гофман, дапут у сеймя. Іофе і пярсанал пасольства зараз жа варачаюцца".

Просім прыняць усе меры аб павядамленьні нямецкіх салдатау у ва усіх пагранічных пунктах. З Бярліна так сама была ве тка, што нямецкія салдаты на хронця арыштавалі мірную далягацыю бышаго гярманскаго правіцяльства і самі начaлі пярагаворы об замірэньні з хранцускімі салдатамі.

Старшыня Рады Народных Камісару Ленін.

Замірэньня.

З Берліна павядамляюць, што замірэньня на заходнум хронця зробляпа. Ваясныя дзеі на усіх хронтах пярэрваны.

Умовы замірэньня.

З Берліна павядамляюць, што умовы замірэньня, якія прапанавалі дзяржавы Сагласья, надта цяжкія. Яны патрабуюць ад Гярмані пярадачы ім 5.000 гарматау, 30.000 кулямьетау, 2.000 аяропляпау, 5.000 аутамаабіляу, 5.000 лакамацівау, 150.000 вагон., ачышчэньня ліваго берагу Рейна і занятьця войскам дзяржау Саглас'ся Кельна і Каблянца. Блакада прадаужанцца.

Гэтыя патрабаваньня, як відно, будуць прыняты.

Прамова Лібкняхта.

З Берліна павядамляюць, што дом інпяратарскаго замку быу заняты пад прадвадзіцяльствам Лібкняхта і абвешчан пацыянальнаю уласнасьцыю. Чырвоны сьцяг вея над замкам і Брандзянбурскімі варотамі.

Пры заняцьці замку, Лібкняхт у сваей прамовя сказау:

«У гэты момант мы правазгалашаям вольную Сацыяліс'цкую Распубліку Гярмані. Вітаньня расейскім братом, якія адгэтуль былі выгнаты.

На места інпяратарскаго штандарту, мы павінны падняць чырвоны сьцяг. Таварышы, я правазгалашаю вольную Сацыяліс'цкую Распубліку Гярмані!

Панства капіталізму зломляна, мы клічам назад нашых расейскіх братоу».

Прамова была пакрыта бурнымі рукаплясканьнямі і крыкамі: „Хай жыве першы празыдэнт Лібкняхт".

Бярлінская газэта «Норд Дэйтше Альгемэйне Цэйтунг», выходзіць у сьвет, як партыйная газэта «незалежных», пад заглау'ям «Інтарнацыянал». Лісток «Чырвоны Сьцяг» з'яуляцца газэтаю ня Рады Працоунічых і Салдацкіх Дапутатау, але гуртка Спартака. Рада Працоунічых і Салдацкіх Дапутатау яшчэ ня мая свае газэты.

Братаньня.

Лейбцыхская вячэрняя газэта павядамляя, што нямецкая і хранцуская войска пачалі братацца. Былі выкінуты чырвоныя сьцягі, пяліся сацыялістцкія песьні. На англіцкум і італьянскум хронтах робіцца тоя самая.

Сьмерць В. Адляра.

З Вены павядамляюць, што памер Віктар Адляр.

Затрыманьня адпраукі бежанскіх ашалонау.

З Пяцярбургу павядамляюць, што з прыпадку [illegible] варунау [illegible] у вакзалы бежанцау і адпраука іх на нейкі час затрымана.

Саюзнікі грозяць гярманскуй равалюцыі.

З Бярліну павядамляюць, што у Галандзі пачалася дэмабілізаца. Гярманскі пасланнік у Гаазя павядамляя, што дзяржавы Сагласься, нібыта, абвесьцілі, што яны ня будуць весьці пярагаворау з бальшавіцкаю Гярманяю і войдуць у Гярманьню, каб зрабіць парадак.

Вільгельм хітрэйшы за Мікалая.

Кайзяр і кронпрынц знайходзяцца у Галандзі. Пытаньня аб іх інтарнацы (атдзяленьні ад людзей) парашаяцца галанцкім урадам.

Агульная забастоука у Швяйцарыі.

З Берну павядамляюць, што у Швяйцарыі агульная забастоука, стаяць хвабрыкі, заводы, банкі і транваі. У ва усіх бойных гарадох краю сацыял—дамакрацкі камітэт прапаганды звярнууся з гарачаю адозваю да працоунікау: адозва знайшла агульны вотклік.

Працоунікі патрабуюць дэмабілізацы войска, якоя сабрана у прыпадку „бальшавіцкае нябязьпекі". Пусьціць транваі пры падмозя мабілізованых ня удалося.

Агульная стачка у Швяйцарыі і адказ на высылку расейскаго пасла.

Швяйцарская правіцяльства патрабавала, каб прадстаунік Расейскае Савецкае Распублікі тав. Берзін зараз жа выяхау з Швяйцарыі. Адказам на гэта усе прахвясіянальныя хаурусы Швяйцарыі абвесьцілі агульную палітычную стачку.

Лібкняхт - празыдэнт гярманскае сацыялістцкае распублікі.

„Свенска Тагеблат" павядамляя, што Радамі Салдацких Дапутатау Севярнае Гярманьні адпрауляна дапутаца да Лібкняхта прасіць, каб ен быу празыдэнтам Гярманскае Сацыялістцкае Распублікі.

З РАСЕІ.

Хлеб дзеля равалюцыйнае Гярмані.

Усерасейскі Цантровы Спауніцяльны Камітэт, павэдуг волі 6-го З'езду Радау, прапанавау нарыхтаваць два маршрутныя паязды з хлебам, па 25 вагонау кожны (у вагоня 1.000 пудоу), дзеля працоунікау і салдатау, якія змагаюцца за дыхтатуру працоунаго народу, за уласьць Радау працоунікау і салдатау у Гярманьні.

Пасылаючы два першыя паязды равалюцыйным працоунікам і салдатам чырвонаго Берліну, Усерасейскі Цантровы Спауніцяльны Камітэт прапанавау мейсцовым Радам працоунікау і селян зараз жа прыступіць да закладу асобнаго хвонду палкогі братом працоунікам і салдатам Гярманьні, якія змагаюцца за сацыялізм.

Старшы Усерасейскаго Цантроваго Спауніцяльнаго Камітэту *Сьвярдлоу.*

Адгалоскі на гярманскую равалюцыю.

ПЯЦЯРБУРГ, 11 лістападу. Ня гледзячы на кепскую пагоду, на вуліцах Пяцярбургу 10-го лістападу да позпаго вечару таушіуся народ. Радасная вестка аб тым, што працоуны народ у Гярмані узяу уласьць у свае рукі, усюды сустракалася з вялікім падоймам. Маніхвястацы ня пярарываліся увесь дзень, якія спрауляу увесь чырвоны Піцяр. У ва усіх грамадзянскіх мейсцох, цiятрах, трамваях і г. д. толькі і было гамапы праз гэты радасны момант, які прыбліжая нас да поунае пабеды сацыялізму. На многіх вуліцах сгуртаваліся лятучыя мітынгі; выступалі аратары, якія у сваіх прамовых зьвярталіся на усю важнасьць пяравароту у Гярмані.

Там, гдзе белагвардзейцы.

Чэха-славакі патрабуюць, каб іх вярнулі на бацькаушчыну.

Ваенныя уласьці атрымалі весткі аб тым, што у Краснаярску, Янісейскае губ., чэха-славакі зрабілі паустаня і патрабуюць, каб іх адаслалі да дому, а ня на хронт. Да іх прылучыліся і працоунікі. У Омску узарваны пораховыя хвабрыкі.

З ПОЛЬШЧЫ.

Новая польская правіцяльства.

З Варшавы павядамляюць, што тамака згуртавалося міністэрства над старшынствам Дашынскага.

Прилучэньня Галіцыі да Польшчы.

Варшаускія газэты павядамляюць, што граніца паміж Польшчаю і Галіцаю суйздром скасована; цяперака там німа ні таможных чыноунікау, ні пагранічнаго войска.

Пярадача уласці у Галіцыі польскаму правіцяльству зрабілася бяз жаднаго клопату.

У Кракавя з усіх помпікау зьняты аустрыяцкія сымвалы; аустрыяцкія ахвіцэры адзеляны (інтарнованы) а польскія салдаты, што былі на устрыяцкуй службя, выдзяляны дзеля хвармаваньня польскаго войска.

З УКРАІНЫ.

Плян хаурусьнікау.

З Кіява павядамляюць, што там ходзяць чуткі, што дзяржавы Саглас'ся высадзяць у Сявастопалі і Адэся свой дэсант з новазеланскаго войска.

У Ясах украінцы і прадстаунікі дзяржау Саглас'ся радзяцца накопта сoглашэньня з немцамі аб сумеснуй акупацы Украіны. Кіяускія газэты ад 10-го лістападу павядамляюць, што у Ясах дасьцігнута сагланшэньня. Есьць весткі аб заняцці румынскім войскам Магілева Падольскаго.

Пярагаворы Украінцау з англічанамі аб акупацы Украіны.

Есьць весткі з Кіява, што Украінская правіцяльства вядзе пярагаворы з англічанамі наконта сумеснае з немцамі акупацы Украіны. Есьцяка два пляны, каб умяшацца у ва унутраныя справы Расеі: 1) высадзіць з мора войска і разам з немцамі акупаваць Украіну, і 2) патаемная акупаца праз падстрыманьня варужжам і ваенным снаражэньням арміі Дзянікіна, злучанае з белагвардзейскімі украінскімі гуртамі і Красновым, дзеля агульных дзеяу супраціу Радавае Расеі.

Рады Салдацкіх Депутатау у Кіявя і Адэся.

З Кіявя павядамляюць, што у Кіявя і Адэся згуртованы аустрыяцкімі і нямецкімі салдатамі Рады Салдацкіх Дапутатау.

Радактуя і выдае Друкарскі Атдзел Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту.
